

Становище

по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” в направление 2.1. Филология (Персийска литература и култура), обявен в ДВ, бр. 5 от 17. 01. 2025 г., с единствен кандидат гл. ас. д-р Сирма Веселинова Костадинова

Данни за конкурса

Със заповед № РД-38-85 / 18.02.2025 г. на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски“ съм определена за член на журито в конкурса по заемането на академичната длъжност „доцент“, обявен в Държавен вестник в ДВ, бр. 5 от 17. 01. 2025 г. Като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Сирма Веселинова Костадинова.

Представеният набор от материали от кандидатката включва всички необходими документи по процедурата. Предоставената документация и материали по конкурса представят вярно научната, преподавателската и експертна дейност на кандидатката. Гл. ас. д-р Сирма Костадинова е изпълнила в пълнота минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”.

Данни за кандидатката

Гл. ас. Сирма Костадинова започва своята академична кариера в СУ през 2012 г. като хоноруван преподавател и през 2017 г. след спечелването на конкурс като асистент. През 2018 г. защитава докторска дисертация на тема „Митологични образи в „Шахнаме“ на Абулгасем Фердоуси“. В началото на академичния си път, д-р Костадинова се занимава предимно с език и култура, но с дисертацията си дава заявка за изявен интерес в литературата, като така се изгражда като филолог в истинския, традиционен смисъл на понятието филология.

След успешна защита на докторска дисертация, тя заема длъжността главен асистент през 2019 г., която заема и до момента. Основните дисциплини, които преподава в периода 2017 – 2025 г. покриват целия спектър на филологическото познание.

Научна дейност

За краткия си изследователски път д-р Костадинова представя 26 публикации, от които 13 са включени за разглеждане в конкурса. Две от публикациите са книги: 1) публикация на защитен дисертационен труд „Персийската „Книга за царете“ – от мит към епос“, София: Издателство „Авангард Прима“, 2024 г. и монография „„Пътуването“ като реалност и метафора в персийската литература и култура“, София: Издателство „Авангард Прима“, 2025 г.

Макар да не е изрично посочила участието си в проекти и международни научни форуми, д-р Костадинова явно има такива участие, което е видно от голяма част от публикациите, предоставени за участие в конкурса, тъй като те са публикувани в сборници от конференции.

Представените за участие в конкурса публикации притежават приносен характер в сферите на персийското литературознание, когнитивната лингвистика и межкултурната комуникация.

Монографията „„Пътуването“ като реалност и метафора в персийската литература и култура“ (№ 1 в списъка с публикации) представлява първо по рода си изследване в световната иранистика на концептуалната сфера ПЪТУВАНЕ в персийския език, чийто обект са два основни корпуса от текстове – зороастрийската религиозна литература и персийската класическа художествена литература. Отбелязва се основата, на която пътуването като опит на тялото от придвижването и взаимодействието със заобикалящия го свят служи като сфера източник в процеса на концептуализация на ключови за иранската културна и религиозна среда понятия и представи. Основната теоретична рамка, използвана за анализ на взаимовръзката между културната мисълта, езика и религиозната среда, в която се формират концептуализациите, е теорията за културните концептуализации на Фарзад Шарифиян. Приносен момент е изборът на четиристишията на Омар Хайям като обект на последователно и всеобхватно изследване на функционирането на специфични за персийския език и мисъл концептуализации на живота и смъртта и на артикулацията им в езика на поезията.

Книгата „Персийската „Книга за царете“ – от мит към епос“ (№ 2 в списъка с публикации) и статиите „When Myth Meets Epos – on the Transition of Perceptions of Time“ и „Теоретични подходи към понятието „мит“ на кръстопът между Изтока и Запада“ (№ 3 и 4) разгръщат въпроса за механизмите, които функционират при адаптирането на образи и теми от митологията към епическата литература. За пръв път в световната иранистика се осъществява детайлен анализ на времевите и пространствените измерения на наративите за владетелите от династията на Пишдадидите в „Шах-наме“.

В поредица от статии („Думата *del* – от персийската класическа литература към съвременния политически дискурс“ № 5, „*Gönül* и *del* в турския и в персийския политически дискурс“ № 6, „Концептуални метафори в президентския дискурс в ИР Иран в периода 2005 – 2021 г.“ № 7, „Към образността в съвременната политическа реторика в Иран“ № 9, „Roles and Poles in Foreign Policy Discourse in Persian - a Corpus-Based Study from Conceptual Metaphor Theory Perspective“ № 10, „Огънят като извор на метафори в персийския език“ № 11, „Метафора и метонимия при персийските сложни глаголи със соматичен компонент“ № 12) се разглеждат метафорични езикови изрази, които имат широка употреба в съвременния персийски език – в художествения, разговорния, публицистичния стил на речта, в медийния и политическия дискурс – а именно „сърце“, „ръка“, „крак“, „око“, „гръб“, които активно участват в образуването на глаголни фразеологизми в персийския език.

В някои от публикуваните статии, както и в глава II на монографията „„Пътуването“ като реалност и метафора в персийската литература и култура“, на фокус, през призмата на когнитивната лингвистика са фразеологизмите с изходни сфери ЧОВЕШКО ТЯЛО, ТЕАТЪР (публикация № 10), ОГЪН (№ 11), ПЪТУВАНЕ, СВЕТЛИНА, СГРАДА и КОНФЛИКТ (№ 7).

Анализираните метафори, разпространени в съвременния персийски език, се проследяват и до езика на класическата персийска литература, като подбрани произведения се прилагат илюстративно в статиите и в монографията. Този подход предоставя възможност за изучаване на концептуализациите в диахронен план. Набелязват се фактори, които оказват влияние върху процеса на формиране на етническа, национална и културна

идентичност, и се регистрира изявата на идентичността в персийския език – от художествената литература до съвременния политически и медиен дискурс.

Сред един от основните приноси на научната продукция на д-р Костадинова откроявам обогатяването на процедурата MIPVU за идентифициране на метафори (в статията „Приложение на метода за идентификация на езикови метафори MIPVU в персийския език“, № 8) чрез демонстриране на това как граматичните особености на езика са пряко релевантни към процедурата.

В документите по конкурса са отбелязани четири цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране и две цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране.

Преподавателска дейност

Преподавателската дейност на д-р Костадинова е впечатляващо разнообразна и покрива аудиторни и извънаудиторни занятия в специалност „Иранистика“ и магистърска програма „Индийско и иранско културознание и обществознание“ по задължителните дисциплини „Персийска цивилизация (предислямска и ислямска)“, „Персийски език“, „Теоретичен персийски език – фонетика“, „Теоретичен персийски език – лексикология“, „Теоретичен персийски език – морфология“, „Теоретичен персийски език – синтаксис“, „Персийска фразеология“ и по избираемите дисциплини „Изкуства и занаяти на Изтока“, „Традиции и национални празници в Персия и Иран“, „Паметници на персийската култура“, „Национален епос на иранските народи“. Доказателства: Системата за електронно обучение на СУ „Св. Климент Охридски“, както и работа със студенти и докторанти, включително съвместна работа със студенти и докторанти в научноизследователски и художественотворчески проекти: организиране на ежегодно честване на празниците Ноуруз и Ялда в специалност „Иранистика“.

Допълнителни дейности

Сред дейностите, с които д-р Костадинова е ангажирана са участия в проекти, участия в международни конференции и научна и популяризаторска дейност със студенти и докторанти. За съжаление не намерих в документацията изрично споменати проекти, така че не мога да преценя каква част от тях са вътрешноуниверситетски, национални или международни.

Активното ѝ присъствие в академичната общност на СУ е видно от факта, че тя е активен организатор на събития с научен или научно-популярен характер (Международна научна конференция „30 години българска Иранистика“ (съорганизатор), „Ретроспективна изложба, посветена на 30-годишнината от основаването на специалност "Иранистика" в Софийски университет "Св. Климент Охридски" (организатор), Отбелязване на празника Ялда с участието на студенти и докторанти (съорганизатор) и др.).

Д-р Костадинова е дългогодишен член на Дружество на приятелите на персийския език и култура.

Заклучение

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове на кандидатката, с цялостната ѝ дейност в академичната общност в България и чужбина, както и след анализ на значимостта и приносната стойност на научните ѝ разработки, убедено давам своята положителна оценка и препоръчвам на Научното жури да избере на академичната длъжност „доцент“ в СУ „Св. Климент Охридски“ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки; професионално направление 2. 1. Филология (Персийска литература и култура).

17 май 2025 г.
София

Изготвил становището:
проф. д-р Ал. Багашева